בסוד ש"ס
מאת שאול שיר

לחצים על זבולון המר לקיים את המשאל העממי

ח"כ זבולון המר. המשאל העממי ירצא לדרך?

ראש הממפ"ל, ח"כ זבולון המר, נטה באחרונה שלא לקיים את משאל העם האלטרנטיבי, מאחר שהצבעה בכנסת על הסכמי אוסלו ב' הקיימה את ההיערכות האנרגנית, שהצריכה הבנה מרוכה. אלא שבימים האחרונים גברו הלחצים מצד אישי ציבור לקיים את "המשאל העממי" בכל מקרה, תהיה עלותו אשר תהיה, ובלבד שניתן יהיה למנוע ממנו מהי עמדת הציבור לגבי מהלכיה של הממשלה.

"ועדת המשאל" אמורה היתה להתכנס אתמול בכפר המכביה ברמ"ג, כדי לגבש סופית את נוסח השאלה שתוצג בפני הציבור.

ח"כ זבולון המר הצליח לרכז יכמיכה של מספר אישים, בעלי תפישות פוליטיות שונות, שיתנו חסותם למשאל. חלקם אינו נמנה עם מחנה הימין. בעת כתיבת שורות אלו, יום רביעי, נפגשים ח"כ זבולון המר וח"כ חנן פורת עם אישיות מרכזית מכין העולים מחבר העמים, כדי שיתן גם הוא חסותו למשאל.

ראש הממפ"ל הצליח לגייס את רוב התקציב הדרוש ל"פרוייקט" שכזה, שעלותו אינה וזולה כלל וכלל.

למשאל יופנה לכלל האוכלוסייה, ומבדיקה מקדמית שנעשתה עולה, כי "אחוז מכובד" מבין הנשאלים יענה על השאלה שתוצג בפניו.

ראש הממפ"ל עד לאפשרות, כי ראש הממשלה, יצחק רבין, וכמותו כל מתנה שהמשל יקראו לנאמניהם שלא להשתתף במשאל העממי, אך האינייקסורים השונים שבניהן, כולל כיתים הדתיות, נותנים מקום לתקווה, כי ההשתתפות במישאל תהיה גדולה למדות התרמתו עליידי המשאל.

נשקלה אפשרות להציג את השאלה: "האם אתה בעד הקמת הבחירות?" ולהסתפק בה, באמתי, ההכרעה תיפול (או כבר נפלה) בפגישת "ועדת המישאל".

ההבנות שהושגו עד כה בדבר הרכב הרשימה לכנסת

הכל צפוי הרשות נתונה. וככל זאת עליפי ההבנות שהושגו עד כה, תיראה הרשימה לכנסת הבאה (אם ההבנות "יעברו" והמרכז לא יהיה עצמאי מדי) עד המקום המכיסי כך: זבולון המר, הרב יצחק לוי, יגאל ביבי, שאול יהלום, שמריהו בן־צור. המקום השישי עדיין פתוח להידברות פנימית, וזו קשורה בשאלה האם תוצג מועמדות לשלהי לראשות התנועה מול זו של זבולון המר. מרכיבי הממפ"ל סבורים, כי על המקום השביעי עד המקום העשירי צפויה התמודדות קשה. ההערכה היא, כי המועמדת מבין הנשים תוכה במקום השביעי או השמיני.

במצ"ד לשעבר מצפים להבחרות מצדה של הגב' רחל סילבצקי, אם פניה להתמודדות על ראשות "אמונה" או על מקומה בכנסת. וחות לגונה מסע השמועות המתגלה בימים האחרונים בעניין זה. במערכת ההבנות הפנימיות מדברים על תמיכה בגב' חנה מלמד לראשות "אמונה", ואם זו תסיר מועמדותה, מדובר על תמיכה ביו"ר "אמונה" תליאביב, הגב' ליאורה פינקה. הרבנית יהודית שילת (מעלה אדומים) בהבחירה השבוע חזור והבהר, כי מועמדותה לכנסת שרירה וביכונה. ע"ר הגב' ויוה סיון מתכוונת אף היא להציג מועמדותה והזכרנו כבר את ע"ר רינה הן וגב' יסה פרץ.

הבחירות לראשות הממפ"ל יהיו בנפרד מבחירת המועמדות לכנסת, זם יהיה מועמד נוסף לכהונה זו. במקרה כזה הבחירות על ראשות הממפ"ל יתקיימו כחודש לפני המועד שבו ייבחרו שאר המועמדים לכנסת. באין מועמד נוסף על ראשות התנועה, יתקיימו הבחירות על הראשות ועל הרשימה באותו יום. מרכיבי הממפ"ל נוטים שלא לשריין שום מקום לשום מועמד סקטוראלי.

אישיות מרכזית בממפ"ל התבטאה השבוע, כי אם מערכת ההבנות בממפ"ל תביא להשתלטות מצ"ד על המפלגה, כפי שהדבר אומנם נראה, "תהיה רעידת אדמה באחד המחנות המרכזיים בממפ"ל".

הבנה עם החילונים על סעיפי המצע "תורה ומדינה"

ביום ג' השבוע התכנסו בביתו של ראש ישיבת "אור עציון", הרב חיים דרוקמן שליט"א, הנציגים העוסקים במרמ"ם עם רוברי עמותת החילונים למען הממפ"ל (וחי"ל) כדי לגבש עמם הסכמה על פרק "תורה ומדינה" שבמצע הממפ"ל. נוסף על הרב דרוקמן השתתפו ח"כ הרב יצחק לוי, הרב יעקב מידן, מזכ"ל הממפ"ל, זבולון אורלב ומרכז הממ"ם, המזכיר המדיני של הממפ"ל, עו"ד נחום לנגנטל. מצד חי"ל השתתפו פרופ' ישעיהו לנג והמהנדס מרדי פינקל.

כל ההחלטות בפגישה זו נתקבלו פה אחד.

כמה סעיפים בפרק זה רוכזו. כך, למשל, הסעיף המדבר על כך שהממפ"ל תפעל להפיכתה של מדינת־ישראל למדינת התורה, הומר בסעיף אחר האומר שהממפ"ל תפעל לעיצוב פני המדינה עליפי התורה. הושגה גם הבנה שהממפ"ל תימנע מהקיקה דתית, שיש בה משום כפייה על הפרט. גם הסעיף העוסק ברבנות הראשית עובד לניסוח יותר מינורי.

השינויים יובאו, כמובן, לאישור ועידת הממפ"ל, שתעסוק במצע הממפ"ל לכנסת.

כפי שנמסר, אין נכייה בממפ"ל לשלב ברשימה לכנסת מועמד של חי"ל, וכבר הידיעה לא הועלתה תבייפר כזאת מצד נציגי חי"ל בשיחות עם נציגות הממפ"ל.

"מסמך חברון" של הנשיא הרצוג

מנהלי הקרוע הראשון של הסלווייה הישראלית, פנו באחרונה להרב מרדכי אלון שליט"א לחרש את החזה עמם על "סיכוב" נוסף לתוכנית "מבראשית" על פרשת השבוע, המוקרנת ביום שישי. מסקר שנערך עולה, כי ארבעה אחוזים מכלל האוכלוסייה צופים בתוכנית זו, ומכיוון שאין מרובר בתוכנית בידודית או פוליטית, הרי שמדובר במספר מרשים ביותר של צופים, את מנחה התוכנית, עו"ד בני רוך־יחזקי, שמשכחו כבר מתבונן, יחליף אבי רס, מנהל מכון שי"ו (שיבות יהודה") להברת היהרות. לאבי רס יריעות ארוכת שנים עם הרב מרדכי אלון, ויריעות זו יש להניח עוד תגיב פרוייקטים משותפים בתחומי היהרות והרבצת התורה. רס יזם את הבאתו של הרב אלון להרצאות התורניות בכל יום שני באוניברסיטת "בר־אילן", וההמונים הרבים שנרשו את ה"כולל" של "בר־אילף" הביחסות שמרצה לו בליל "הושענא רבה", הם רק ביטוי אחד להיות הרב אלון יחיד ומיוחד בהבבבת תורה בפומבי.

התוכנית על פרשת "בראשית" הוקלטה השבוע בנאות קדומים ונכל כה חלק גם הנשיא חיים הרצוג. אם ראש הממשלה, יצחק רבין, תתנה מעט

הנשיא חיים הרצוג. "חברון אינה נחלתי".

מעיסוקיו ויצפה בתוכנית, הוא יגלה כי מר חיים הרצוג אינו שותף לארכיאולוגיית הנרלין שלו. בשיחה עמו סיפר מר הרצוג, כי כאשר עלה עניין חברון באו"ם, בעת שכיהן כשגריר ישראל באו"ם, ונשאלה השאלה על זכותה של ישראל על חברון, הוא הניף לאו"ם במסמך רשמי של ישראל את הפסוקים מספר בראשית שבהם מסופר על קניית "אחוזת הקבר" מעפרון החתי.

טוכב ית"ל אומי אור יכבב ברשת ב' של "קול־ישראל" בכל יום חמישי ובכפוף לכך שלא יהיה משחק כדורסל של "מכבי", המדובר ביו"ר היוצא של הוועד המנהל של רשות השירות, ע"ר מיכה יגן. לרשותו של יגן יעמדו שעתיים (11־9 בערב) תמימות והן יוקדשו לאקטואליה.

התוכנית תיכיא את השם "דיבור לילה" ויהיו בה גם פוליטיקה, גם תרבות יהדות וכללית, וכמובן מוסיקה על כל גווניה.

שעתיים זו "חתיכת" זמן, ובמיוחד כאשר מדובר בתוכנית שתוגש בסגנון אישי.

יגן מתכוון לנצל את שעות השידור הללו לנישוך כין פערים אידאולוגיים, ותושבי "ש"ע הסמנים לקיפותם ברדיו, יקבלו וראי פתותרפה בסדירה ראויה כ"דיבור לילה".

בקשתו של רבי לוי־יצחק בן שרה שאשא מהקב"ה

אתמול עיינו רבבות חסידים במקומות משכבם את יום הסתלקותו של מי שכונה "סניגורם של ישראל", הלא הוא רבי לוי יצחק בן שרה שאשא מברדיטשב, בעל "קדושת לוי" על התורה ותני ישראל.

אתמול היה גם יום פטירתו של בעל "התחם סופר", אב"ד פרעסבורג, רב' משה ברבי שמואל. אביו של בעל ה"חתם סופר" נמנה מצד אביו על צאצאיו הנאון בעל "יקלוט שמעוני", שהיה מזרע רש"י וייחוסו עד דוד המלך עיה. על אמו של בעל ה"חתם סופר" נאמר, שהיתה בעלת רוח הקודש וכונתה "ריזל הצדקת".

האדמו"ר רבי לוי יצחק זצוק"ק מברדיטשב עמד על כך שיזכירו את שמו בנשימה אחת עם שם אמו, שרה שאשא. בהיותה אף היא צדקת, מרום המעלה.

כסגולה לדרך, להניצל מכל מרעין בישין, ישנם חסידים המדביקים על המזוזות שלהם מדבקה העליה שמו של רבי לוי יצחק ושם אמו בסידורים החסידיים (הבעש"ט כלולה תפילה מיוחדת, שחיבר ה"בארדיצ'עבאר למוראי־שבת ("אלוקי אברהם, אלוקי יצחק ואלוקי יעקב שמור והצל את עמך ישראל אהובך מכל רע"...) והיא יפה להיניצ מפגעי הזמן והמקום באותו שבוע.

סטרים רבים וסיפורים אין ספור עוסקים באישיותו של ה"ברדיצ'עבער" וניצב סיינור בפני בית דין של מעלה על כל יהודי, גם אם היה אחד הריקים והפוחזים.

רבי לוי יצחק העיד על עצמו, שלמעשה צריך היה להסתלק מן העולם עוד לפני חג הסוכות, אלא שהתחנן בפני הקב"ה שישאיר אותו בחיים עוד מספר ימים, כדי שיזכה לקיים עוד פעם אחת את מצווה סוכה ד'אבערע מיינס".

כידוע, בלילה הראשון של חג הסוכות היה ער כל הלילה בציפיה שיאיר השחר ואז היה רץ כמי שאחזו חזזית לברך על החלב ולאחריו, בסיומו של חג הסוכות גם לא עצם עין כל אותו לילה והמתין לשעה שבה מותר כבר להניח תפילין, שהרי תשעה ימים לא הניח תפילין.

לרגל יום החילולא שלו סיפר פעם הקדוש והטהור, האדמו"ר מקלויזנבורג־צאנז, רבי יקותיאל יהודה מהברשטאם זצוק"ל, סיפור ששמע בתוך המשפחה איש מפי איש, שהיה נוכח באותו מעמד. והנה הדברים כפי שסיפרם האדמו"ר זצוק"ל:

עוד טרם שיצא שמעו למרחוק, הגיע רבי לוי יצחק לעיירה של בעל "ישועות יעקב", כדי לשהות בה ביום הכיפורים. עם התקדש החג הגיע לבית הכנסת וניגש להתפלל כשץ' (שליח ציבור) ללא קבלת רשות מהגבאים, הרב או ציבור המתפללים בעוד הקהל עומד נדהם ממעשהו של הזר, רוזה ונמוך קומה, שאיש לא הכיר, הוא פתח בקול רווי בכי נורא בתפילה: "על דעת המקום ועל דעת הקהל". אמנם מעשה שלא יעשה. אלא שקולו הנעים והתפילה בדרך של תחנונים ריתקו את הקהל למקומו וכך עברה תפילת "כל נדרי". לאחריה התחיל מיד בתפילת ערבית של חג וכל הציבור נסוף אחריו. סיום "ערבית" והתחיל לומר את "שיר היחוד", ובעוד במקומות אחרים נוהגים לחלקו בין המתפללים יודעי נוסח ובעלי קול ערב, אמר רבי לוי יצחק את כל שיר היחוד בעצמו בהתעוררות עצומה ולא ניכרה עליו שום עייפות ושום חולשה וקולו "חפר" בלבבות. סיים את "שיר היחוד" ומבלי לפנות כלל אל הקהל התחיל לומר תהלים ומפרק לפרק קולו הולך ונובר והדמעות כים ניגרו והקהל בשר ודם, החל אט אט להישבר ויצא לביתו, ובניהים תמהו המתפללים מיהו האיש הפלאי הזה.

בשעת בוקר מוקדמת הגיעו ראשוני המתפללים לבית הכנסת לתפילת שחרית, והנה ה"אלמוני" עדיין ניצב על עומדו ליד ה"עמוד" ומשכנכנס העשירי, פתח רבי לוי יצחק בשאגה איומה את תפילת "אדון עולם". נמר "שחרית", המשיך "מסוף", והכל בנשימה אחת ובבכי מרטיט לבבות, וכל מלה כאילו נשקלת במאזניים ובמנגינה ובנוסח המסורתיים, ממנוף עבר ל"מנחת", ו"מנחת" גם קרא בתורה ולא ויתר על "נעילה". לאחר "הקדיש" חמסיים את "נעילה" לא הניח לאיש לגשת אל "העמוד", ובמתינות, כאילו הוא בעיצומן של תפילות יום הכיפורים, התפלל "ערבית" ולא נתן למתפללים הלומי חצות והתפילות להכתיב לו את קצב התפילה. בראותם כי איש קדוש הוא, נמנעו מלהפריע לו, והיו מבניהם שסברו כי מן השמים שלחו להם את אליהו הנביא בשץ' ליום הכיפורים, שהרי לא יתכן שבין־תמותה, תוך כדי צום עומד על רגליו 24 שעות ורקולו אך ילך ויגבר מבלי הפסק.

לאחר תפילת ערבית, איחלו לו הכל "גמר טוב", ורב בית הכנסת הזמינו לבוא לביתו לשבור את הצום. משהגיע לבית הרב הבדיל על זיון וביקש את הרב: "היות שלבי חלש, שמא תסכים להשאיל לי גמרא מסכת סוכה, כדי שאתאושש!" השיב לו הרב: אני מבין שלבך חלש, שהרי ראיתי את סדר עבודת התפילה שלך ביום הכיפורים, אך מה למסכת סוכה וללבך החלש? הנה לך פירות להחזות את הנפש, טעם מהם וייטב לך. אמר לו רבי לוי יצחק: "זה קרוב לוימנה שלא למדתי "גמלה" ואנא ממך עשה לי טובה ומהר הבא לי מסכת סוכה... וכך ישב ה"ברדיצ'עבער" לילה שלם ולמד מסכת סוכה ורק לפנות בוקר נאות לשבור את הצום.

הוסיף האדמו"ר מקלויזנבורג: תראו מהי המשמעות של עובד ה'. כמה תפילות התפלל, מה־רב היקף בכיון, מה רמות היו צעקותיו, והכל תוך כדי צום, ואעפ"כ מכיוון שלא למד גמרא במשך 24 שעות החג, ישב להשלים ליבה שלם את מה שהחסיר, כביכול, ב"נגלה" ביום הכיפורים.

בספר "זכרון טוב", שאותו חיבר הנכדאי של רבי יצחק מנשכיז זצוק"ל, שאשתו היתה הנכדה של "הברדיצ'עבער", מובא, כי רבי לוי יצחק בן שרה שאשא היה שרוי תמיד בשמחה גדולה, ובכוחה של שמחה זו הצליח לשאוב כוחות לעמל תפילותיו, שתכליתן היו להשפיע ישועה ורחמים על עם ישראל.